

Vävstuga på Sollerön

Min farmor hade två vävstolar nere i källaren. (Det var i Östergötland). Det var väldigt märkvärdigt, för farmor var inte en person som man tänkte på i samband med någon form av hantverk. Men där satt hon i alla fall i källaren och vävde. Jag visste ingenting om hur tyg blev till, så det var en stor händelse när jag fick sitta i den lilla vävstolen bredvid henne och väva en liten röd löpare med vita ränder. Sedan blev det aldrig något mer, jag vet inte varför. Jag såg aldrig farmor i vävstolen någon mer gång heller.

Då och då, allteftersom livet gick, funderade jag på det där med vävningen. Det hade känts så bra; att göra sitt eget tyg! Men jag kom aldrig i närheten av varken någon vävstol eller någon som kunde väva.

Så kom jag till Sollerön. En dag, 1995 tror jag, gick jag in i hemslöjdsaffären i gamla kommunalhuset. Där fanns ju vävstolar! Och där satt människor och vävde!!! Jag dröjde mig kvar och frågade litet försiktigt vad de vävde? Det var allt möjligt. Det såg så fint och svårt och roligt ut. Några dagar senare gick jag dit igen och frågade litet nervöst hur det kom sig att de kunde sitta där och väva? De förklarade då för mig att det var en vävstuga och att folk som ville väva kunde komma dit och göra det. Så märkvärdigt!!! Aldrig hade jag hört talas om något sådant. Kunde det vara så att till och med jag skulle kunna få gå dit och väva?

Dagar och veckor gick men inte vågade jag fråga. Jag gick bara dit och såg hur de olika tygerna växte fram i vävstolarna. Vad duktiga de var!!!

En dag var jag med Bohm Axel till SarJons Emma för att se på hennes äppelträd. Hon hade en vävstol i köket och en i kammaren. Hon vävde på två vävar samtidigt! Aldrig hade jag kunnat tänka mig något sådant.

Kanske det fanns ännu fler på Sollerön som kunde väva?

Jag frågade en annan som också var inflyttad. Då berättade hon att hon gick på vävkurs hos Britt Bäckström i hennes källare. Där var fullt av kvinnor som vävde och alla hade med sig sin egen vävstol.

Ja, någon egen vävstol hade jag inte, så jag fortsatte att slå mina lovar runt hemslöjdens vävstuga och drömma om hur jag en dag skulle sitta där och väva tillsammans med de andra.

Tiden gick och en dag var det för sent. I februari 1998 brann den långa av kommunalhuset där Hemslöjden fanns. Vävstolar, textilier och allt annat fint som fanns där brann inte upp men blev rök- och vattenskadat. Och det fanns inte längre någon plats för hemslöjdens vävstuga.

Den hade funnits i tretti år, men nu var det slut.

En dag några år senare sa min granne i Utanmyra, Kerstin Finsén, glädje-strålände: Nu har jag kommit med i Britt Bäckströms vävstuga! Hon hade stått på kö. Då bad jag henne att sätta upp mig på kölistan.

Ett år senare satt även jag till slut framför en vävstol och fick lära mig att väva en pläd av Britt. Vi var i SarJons Emmas stuga. SarJons Emma var Britts mamma och hon hade gått bort, och då flyttade Britt alla vävstolarna till hennes hus. Vävstolarna stod så tätt att man fick kryssa sig fram mellan dom.

2001 startade ett Eu-finansierat Resurscentrum på Sollerön. Britt ingick i projektet och hon valde att starta en ny och större vävstuga på Margitabergsvägen i

28 vävstolar i gång! Hit kan alla komma och väva, dag och kväll.

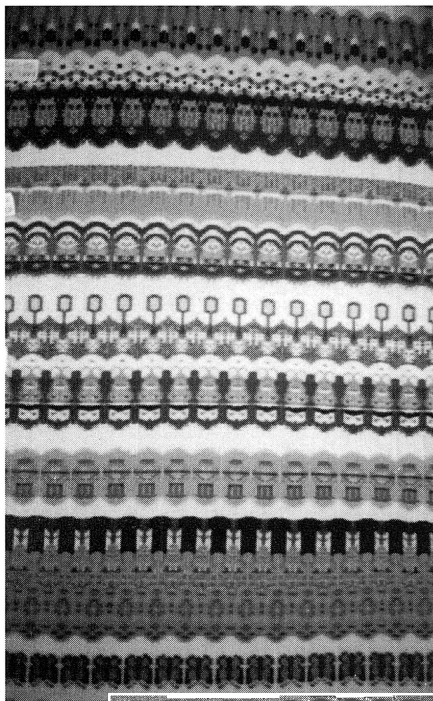
lokaler som ägs av Gruvstaden AB. Där var flera rum och stora ytor och jag tänkte, att nu blir det väl gott om plats mellan vävstolarna. Men Britt skaffade fram nya väverskor och fler vävstolar och nu är där lika fullt som i stugan hos SarJons Emma.

2003 var Eu-projektet slut och väverskorna bildade en förening som heter; ”Emgart” (hemgjort)- det som är gjort av händer. Föreningens syfte är: ”Att föra vidare det vi har fått lära oss – Solleröns kulturarv.” Vem som vill får bli medlem. Vill man inte väva så kan man bara stödja verksamheten. Det är föreningen Emgart som nu står för drift och kostnader.

Alla vävstolarna som finns i vävstugan är olika, och var och en har sin personlighet. De flesta är gjorda på Sollerön och snart kommer där att sitta små skyltar på varje vävstol med namn och årtal i den mån vi känner till det.

Två kvällar i veckan är det kvällskurser, men den som vill kan komma och väva på andra tider.

Vävstugan kallas för Sollerö Hantverkshus. Det är meningen att även andra hantverkare skall kunna komma dit och ha sällskap av varandra och fördriva en trevlig kväll medan de tillverkar något fint.

Det går att väva nästan vad som helst. Det här kallas "gubbatäcke".

Det är mycket som ska förberedas innan man kommer igång i vävstolen. Berit Hansson och dottern Kisti Danielsson. I bakgrunden Britt Bäckström och Ann-Christin Andersson.

Under tiden väver väverskorna för brinnande livet. Gardiner i hemspunnet lin, fina dukar, trasmattor efter mammas mönster, schalar och magder till sollerödräkten, plädar, gubbatäcken, vässl... Väverskorna är i alla olika åldrar och de flesta pratar sollerömål. Så det är inte bara vävningen som förs vidare utan även alla de gamla namnen och uttrycken; "kvidstikk, smäja, ä snallär si...."

Nu sitter jag alltså till slut och väver i en riktig vävstuga tillsammans med många andra, både nybörjare och sådana som lärt sig som barn. Britt hjälper en att räkna ut och dra upp väven, ingenting är omöjligt, man får prova vad man vill. Nu håller jag på med ett kjoltyg i ylle. Tänka sig!! Varpen är mörkblå och inslaget vinrött. Det är över tvåtusen trådar i varpen och jag hade aldrig klarat att *smäja* (trä i varptrådarna) om inte Britt hade hjälpt mig.

De andra väverskorna hjälper också till om det är något som hakar upp sig.

Det finns en garnaffär i Nusnäs. Det vet ni kanske? Ågarinnan där berättade för mig om hur duktiga väverskor det alltid funnits på Sollerön. Dom hade vävt åt henne.

När jag sitter i vävstugan och hör väverskorna dunka och prata sollerömål så tänker jag att detta kunde varit för 100 år sedan. Vi har andra kläder och elektriskt ljus men hantverket är detsamma.

Tänk att få vara med om något sådant! Att få göra sitt eget tyg!!!

Kanske kommer det skolbarn till Hantverkshuset och vill lära sig, då kan traditionen föras vidare till ännu fler generationer.

Suzanne Danielsson